

SZÉKELYSÉG

POLITIKAI HETILAP.

Megjelenik minden hétfőn.

ELOFIZETÉSI ÁR: egész évre 8 K., fél évre 4 K., negyed évre 2 K., egy hónapra 1 K. Egyes szám ára 16 fillér. — Nyiltér sora 40 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. NAGY BÉNI ügyvéd.

SZERKESZTŐSÉG: Dr. Nagy Béni ügyvéd irodája Csikszeredában, hová a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.

KIADÓHIVATAL: „Székelység” könyvnyomdája Csikszeredában, hová a hirdetések, nyiltéri közlemények, előfizetési pénzek stb. küldendők. Kéziratok nem adatnak vissza. Hirdetési díjak olcsón számíttatnak.

A mostani állapotok.

Mióta Bánfy Dezső báró összeállította az „akarnitud” főnevet, sokszor megmosolygtuk annak furcsaságát s úgy találtuk, hogy az még a politikai nyelvtanban is valami olyas különlegesség a minnek helyes értelmét idegen nyelvre visszaadni nem lehet. A gyakorlati élet azonban minket magyarokat mindinkább megtanít annak jogosultságára s hova tovább szükségét érezzük keresni azt a szabatos magyar szót, mely mégis más kifejezésben és más szóalakban adná vissza annak igaz értelmét.

Mert hiszen, hogy messzire vissza ne menjünk, akarni tud a trónbeszéd nyilt ígéretekben, az alkotmánybiztosítéki javaslatok visszavetésében, akarni tud Weckerle II. az egyezkedések meddőségében, a horvát érdekek támogatásában, a pénzügyi adminisztráció megítélésében, akarni tud Apponyi gróf kultuszminiszter a népoktatási törvény lágymelegségében, a politikai élet ridegségének elrejtésében, akarni tud Andrássy gróf belügyminiszter az alkotmánybiztosítékok előterjesztési kísérletezéseiben, a megcsonkított megyei rendszer visszaállításának botor hirdetésében, akarni tud Kossuth ke-

reskedelmi miniszter az ígéretek osztogatásában és nem teljesítésében, akarni tud Ignác miniszter a Székelyföld megültetésében, és még meglevő csekevény vagyona elültetésében, a közös tulajdon elkönfiskálásában, akarni tud Günther miniszter a birtokviszonyok rendezésének a legkisebb mérvre szorításában és akarni tud a honvédelmi miniszter is a katonai létszám emelésében, a szolgálati idő leszállításában s a katonai kérdések elringatásában.

Mindez igazán szép és dicséretes akarni tudás, roppant alkotmányos buzgalom és a hivatás teljesítésének józan igyekezete s meg is voltunk elégedve. Kezdetben. Hát hogy ne lettünk volna megelégedve, mikor mult évi április havától elkezdve, az összes magyar sajtó nagy dobja állandóan hirdette: ez aztán a miniszterium! Csak most lesz igazán nagy a magyar! Minő irány! Minő kilátások! Megkaptunk mindent a miért évszázadok óta küzdünk! Ilyen állapotban és ily kilátások között hogy ne lettünk volna megelégedve, nemcsak, hanem örömlünkben karöltve duhajkodtunk, mint vásár után a részeg fiatal emberek, s ha egy-egy keserűség megjegyzés mégis elhangzott néha, nyomban letorkoltuk, mert mi is akarni tudtunk.

Hát bizony az akarat mindcsak megvan fent úgy mint lent, azonban más és más irányban azon kis különbséggel, hogy nálunk hiányzik az akarat, a tudás, míg fent a tudást izmos cicero betűkkel festhetjük az akarat mellé. — Bezzeg Angolországban, Belgiumban a tudni akarás nem így van megosztva, és ezért a kis különbséggért küzd Magyarország háromszáz év óta, hogy a kölcsönös jogokkal tehesse hatalmassá az országot és a királyt; de nálunk más felfogás érvényesül, hatalmas uralkodó mellett hatalmas ország nem türethető, s talán nem is képzelhető.

Igy élesedtek ki az ellentétek, s most már oda jutottunk, hogy a jogok megosztásának még csak árnyéka is idegessé teszi az ausztriai tartományokat, s a kölcsönös féltékenységben 40 millió lakóssal maradunk egy negyedrangú hatalmasság, a melynek van akarat, de nincs tudása előre törni.

Elég vigasztalan állapot ez, nemcsak fogyunk pusztulunk napról napra nemcsak sokasodnak, már rég elviselhetlen terheink, hanem mint ország teljesen alárendelt helyzetbe jutottunk, mint képzelt nagyhatalmasság pedig teljesen annak a poroszországnak politikai szeszélyeihez vagyunk kötve, a

melynek legszebb és legértékesebb olasz tartományaink elvesztését köszönhetjük, mert bizony az is tud akarni s ez a viszony éppen az államunkkal, mint magyarországgé Béccsel és az osztrák tartományokkal. Bátran elmondhatjuk, nincs nekünk még mint nagyhatalmasságnak is azzal szemben semmi tudásunk, sőt még akaratunk kifejezése is korlátozva van. Igazán páratlan politikai jó barát vagyunk, önzetlen szolgálókat teszünk a pártolásért.

Hát bizony az akarat érvényesítés mindenütt és nálunk különösen azon erőttől függ, a melylyel rendelkezünk, de hogy ez minden irányban 0 alatt áll, nem kell sokat bizonyítani. Arra erőnk van, hogy egymást nyomorgassuk, hannis ürügyök alatt még a becsületes törekvéseket is kicégérezzük, arra erőnk van, hogy sunyi szemmel egy örízetlen pillanatban hypnotizáljuk a gyengéket és kijátsszuk az erőseket, sőt arra is van erőnk, hogy politikai tőkét csináljunk azon arcátlan kiabálásokból, a melyeknek titokban ellenkezőjét cselekedtük, mert ez ma-napság politikai jellem-számba megy: de arra már nincs erőnk, — vagyis inkább készakarva gyengéknél érezzük magunkat, hogy jogainknak, közvagyonunknak, fejlőlől jövő szán-

A „SZÉKELYSÉG” TÁRCÁJA.

Visszapillantások.

(Folytatás.)

A beteges állapotokról az ország csak akkor értesült egész nagyságában, mikor ez az őszinte államférfi a bajokat kutforrasaikk szerint egész leplezetlenül láthatóvá tette; de aztán ez a töprengő ember alkalmazott is egy olyan gyógyszer, mely az országot állandó ostromállapotba helyezte. Az ő eszméje volt az adófelügyelőségek intézménye, s azoknak az a megzabolázhatlan vekző hatalma, mely az egyenes utódlás folytán alakult pénzügyigazgatóságoknak ma is fő jellemvonása. Az ő miniszteri élete leginkább amiatt rövid is volt, saját pártja, a balközép bukatta meg és csak addig tűrte, amíg Tisza Kálmán kormányra jutását áthidalta.

A fuziónak nevezett sakkosnás a kormánypartot új erőkkel frissítette fel. A balközép — néhány tagjának kivételével — átment a kormánypárthoz, mely az azeitől kilépett Sennyei—Apponyi frakció leszámtásával, egy tulizmos testületé nőtte ki magát. De a két elem teljesen soha sem olvadt össze. Tisza erőss keze egyideig leköötötte ugyan, de az a kötelék is mindinkább meglazult. Ez a nagy államférfi és körül tekintő politikus — jaj nekem! — hosszú minisztersége alatt sokban megerő-

sítotté az országot, a jogok elkönfiskálásától óvakodott, de alkuvó természete, az elődök által taposott ut követése, vagyis a fennálló rendszer tatarozása és nem reformálása, az ország állapotán mit sem változtatott, a terheken mit sem könnyített; sőt midőn elfogultsága nem látta, vagy nem akarta meglátni egyes jogosultak személyi igényeit, a pártbomlást nem akadályozhatta meg. A dissidensek nemzeti párt név alatt félrevonultak s csodálatos! minden elvi különbség nélkül, a személyi aspirációk ügyes elrejtésével, csupa frázis parapli alatt, mint párt néhány évig magukat tartották.

Ez időre esnek azok az apró pártalakulások innen és túl, melyek mindenikénél ismét csak a személyi kérdés játszotta a főszerepet. Ez időre esik a mágnások mind óvatosabbá váló magatartása és a félrevonulásban nyilatkozó kasztárkozottság, minnek már csak szomszédsága is ludbőrössé tette a hozzájuk nem tartozó halandót. Ezekből aztán be kellett következni annak az áldatlan harcnak, hol mindenki a saját felfogásával igyverkezve, a legelső képviselő választásnál vérgig sértette a becsületet, porba rántotta a jellemet és sárral dobálta a jó szándékot. Itt már nem az intézők és ellenőrzők küzdöttek a tudás és hazafiság vértje alatt, hanem a nemzetiségek tapsai mellett verekedtek azok a romlott erkölcsű gladiátorok, kik mindig rendelkezésére állanak a reakciónak.

És e dicstelen harcokban legszomorubb volt az, hogy a személyek mellett az elvek tisztasága is kérdésbe vétetett. A szabadelvű párt azon tagjai, kik hazaszeretben öszültek meg a legszelidebb elnevezés mellett is pecsovicsok, labancok és mindenestre hazaárulók voltak; az ellenzék azon tagjai, kik vért és vagyont áldoztak a haza oltárán, legalább is képmutatók, fariezusok, hypokriták, a fiatalabb tagja pláne csatába vitt véredek voltak.

Az ígéretekben egymásra lícitáltak s most az ellenzéknek mindig nagyobb tere van a csattanós mondásokra, hangzatos frázisokra: nyiltan hirdették a latifundiumok megszüntetését, a földosztást, az adó- és bélyeg eltörlést, itt a pálinkafőzés, dohányültetés szabadságát, az állami erdőkezelés megszüntetését stb. stb. és mikor ezeket az égő üszköket a hívó emberek közé dobták: hiába való volt a felvilágosítás, a lehetetlenség kimutatása, hiába küzdött a józan ész, veszve volt a csata és a hazafiságnak könnyezve kellett visszavonulni a hosszas időre terméketlenné taposott küzdőtéről. Ez lett aztán dátuma annak a szégyenletes taktikának, melynek működésbe hozatala éppen a legmagyarabb vidékekről vitt be idegen elemeket az országába hazafiságból. Ördögöt! Tolakodásból, zsold hajhászásból.

És itt igazán nem tudja az ember, vajjon nem lett volna-e jobb ezelőtt már 10—15 évvel az ellenkezőknek engedni át

a tért, hogy ismételt kísérletekkel próbáljon szerencsét, hiszen azalatt az idő alatt voltak nehéz napjai annak a gesamnt monarchiának, hátha akkor valami eredményt elérni lehetett volna a lefoglalt jogok visszaszerzésében, mert azt ne higgye senki, hogy normális időkben ilyesmi megtörténhessék. Háromszáz esztendő alatt nyomról-nyomra, kitarító türelemmel foglalta el a tért a hidegvérű német s örült gondolat, hogy azt egyszerre csak úgy barátságából visszaengedje. Ez mindenesetre annyit mégis eredményezett volna, hogy a választói jog tisztasága talán csak valamennyire megóvatná annak börtői ártolyammal történt piaca dobása, a kor megbélyegző szegényét nem vitte volna át a történet lapjaira, magát a hazafias anyagot pedig, még ki tudja mennyi időre, mostohaképp elvasztva nem tartja szülő anyjától.

Ennek az eszköznél feltalálója — jó órában mondott szó legyen — nem volt magyar, de akik most már kölcsönösen alkalmazzák és akik az alkalmazást elnézik, azok magyarok és miután e magyarok, fájdalom! nem használnak semmi ellenszert, mi itt azért szólalunk fel, hogy vármegyénket felrázzuk zsidbadságából s azokat, kiket érdekel, figyelmeztessük a kereszttúra, mely könnyen oly labirintusba vezethet, honnan mint vármegye kijutni nem fogunk.

Tisza Kálmán letintével Weckerle I. vezetése alatt azokból a hatalmas erőkből összeállított kormány következett, melyhez

dékos megtámadásait elhárítsuk, a miniszter urakat az ellenőrzési jog gyakorlására visszaszorítsuk. Haj! be nagyok voltunk hajdanában, amikor a tulkapások ellen a zöldsztal mellől tiltakoztunk, s haj! be kicsinyek vagyunk most, midőn felülről jövő tulkapásokat a zöldsztal elől elrejtjük. Hiába alkotmányos felfogásunk szerint az akkori miniszteriumok hazaárulók voltak, mostani kormányunk erőszakos tényei szentek és sérthetetlenek!

Mikor leszünk mi már nagykorúak, hogy az akarni tudást elnyelgés számba ne vegyük.

— **Küldöttség-mánia.** Ujabb időben annyi küldöttség jár Budapesten a minisztereknél, hogy szinte mániává fajult ezen bajlandóság országsszerte. A Kossuth Ferenchez és Darányi Ignácra járó küldöttségek sorsa már külön rovatot foglal el a lapokban naponta. A miniszterek által adott tucatlaválaszok emlékeztetnek a Wlassics Gyula leveleire. A darabont kormány idejében lábrakapott küldöttség-szervezés úgy látszik fogékony talajra talált az újabb órában is. A múlt héten egy küldöttség a székelyföldi vármegyék nevében járt Darányinál s természetesen utjába ejtette Kossuth Ferencet is. Mint a lapokból olvassuk, Darányitól az erdőbajok orvoslását kérte olyképen, hogy az erdők vétessenek ki az állam kezelése alól s adassanak vissza a községek — illetőleg a közbirtokosságok — kezelése alá. A kérelem mindenesetre népszerű a Székelyföldön, de hogy a kivétel az országos törvénnyel szemben miként lehetséges, azt találja ki Darányi. A dolog ezen oldalát nem is kívánjuk vitatni. De ahhoz mindenesetre szó fér, hogy az a nagy küldöttség, melyben — mint írják — nők is résztvettek, vajjon kiknek a nevében járt el és kiktől vette a megbízatását, mert a

hasznos nem volt s talán nem is lesz egyhamar Magyarországon. Fajdalom! Ez a nagyra törő miniszterium is gyorsan lejárta magát. Kellő körültekintés, kellő óvatosság s talán eszélyesség nélkül is, helytelenül megválasztott időben olyasmint kezdeményezett és hajtott végre, mire az ország nem volt elkészülve s e narkozis alatt engedett keresztülcsuszni egy oly hiányos mezőgazdasági törvényt, mely épen alkalmas a Székelyföld megsemmisítésére. Mint a katonaságnál a párhuzamos hadsereg, azonképen a község elöljáróságok mellett szerveztetett a közbirtokossági rendszer s most már van községelöljáróság, erdőközirtokosság, mezőközirtokosság. Nem tudunk egyet fenntartani tisztességesen, de azért reánk erőszakoltak hármat. Hiába, a szakértelem utat tör magának, ha kell az égig.

Az eddigi miniszteriumok az egyes kormányzati ágakat annyira tulhalmazták felesleges sallsugókkal, hogy ha már Bécs nem engedte meg a rendszer változtatást és azt talán nem is nagyon sürgették: lett volna itt bőséges alkalmuk a purifikációra, de nem arra a szegényes egyszerűsítésre, amit Széll Kálmán talán jó akarattal, de tévesen kezdeményezett. Hiszen azzal a megyei rendszernek ismét egy hatalmas oszlopa támadtatott meg, hiszen az rohamos lépéssel vitte közelebb a vármegyét az államosításhoz.

Székelyföld vármegyéi a mint tudjuk, erre mandátumot nem adtak. Ha legalább módunkban volna tudni, hogy névszerint kik vettek részt ama küldöttségben, akkor úgy átlagban elbírálnánk a küldöttség eredetét, de így nem tarthatjuk egyébnek, mint a mai világban felburjánzott szereplési viselkedetnek, mely a vezetők oktalan hiúságában leli megfejtését. Küldöttségeket toborzani Budapesten ma már nagyon egyszerű dolog s nem is kíván valami nagy áldozatot, azért most már vidéken sem tulajdonítanak azoknak semmi fontosságot. Okosan tennék a miniszterek, ha mielőtt ilyen küldöttségeket fogadnak, előbb azok mandátumait vizsgálnák meg.

Külömben arra kérjük a képviselő és miniszter urakat, hagyjanak fel már egyszer azzal a partikularis székely kérdéssel s ne lovagoljanak tovább rajta, mert a székelységet már úgy — agyon — boldogították, hogy ha egyszer elkövetkezik a kiábrándulás órája, akkor az összes állami gépezet sem lesz képes a nagy csalódást orvosolni. A mai állapot már tullepi a poézis zenitjét; inkább gondoskodni kellene, hogy ebből a poétikus állapotból miként lehessen fokozatosan a természetes állapotokra minden rázkodtatás nélkül visszatérni.

A székelyföldi küldöttség szerepléséről a következőket írja a „Budapesti Hírlap“:

A székely erdőkezelés. A székely erdőbirtokosok kétszáz tagból álló küldöttsége tisztelt ma Darányi Ignác földművelésügyi miniszternél, hogy az erdőkezelés terén előforduló bajok orvoslását kérjék. A küldöttséget Brázay Zoltán, Kovácsy Albert, Nagy György, Simkó József és Sümeghy Vilmos országos képviselők vezették.

A küldöttség szónoka, Nagy országos képviselő a székely erdőbirtokosoknak azt a kérését tolmácsolta, hogy a székely erdőket adják vissza a birtokosoknak. Az állami kezelés több tekintetben káros, mert az állami erdészeti személyzet olyan területeket jelöl ki védőerdőknek, a melyeket bátran föl lehetne használni és olyan területeket nyilvánít erdőnek, a melyeket igazában legelőnek kellene használni. A Székelyföldön a kihágások 87 százaléka erdei kihágás, a mi főleg annak tulajdonítható, hogy a nép erkölcsi érzéke nem helytelenítheti, ha a saját erdejében fát szed, vagy legetet.

Darányi Ignác válaszában hangoztatta, hogy az erdőkkel két célt kell elérnünk. Az egyik az, hogy az erdők állagát késő utódok számára megtartsuk. A másik, hogy a jelen nemzedék szintén kivegye belőle azt a hasznot, ezt a jövedelmet, a mely őt megilleti. Annyit közölhetek önökkel, ugymond, hogy az arányosításról és a tagosításról szóló törvényjavaslat rövid idő alatt a törvényhozás elé kerül. Ebben a törvényjavaslatban van egy fölhatalmazás, mely megengedi, hogy az arányosítás után közösségben maradó erdőkből egy bizonyos szükséges részt legelő céljaira kihalítani lehessen. Én hajlandó vagyok bármely község ké-

résére azonnal a helyszínen megvizsgáltatni nemcsak erdész által, hanem gyakorlati gazda által is, hogy azok azután jelentést tegyenek, micsoda területet kell legelőnek átengedni. Minthán tisztelt képviselőtársaim is, önök is az erdők ügyére nagy súlyt vetnek, ennél fogva fölkerem t. barátomat, Mezőssy Béla államtitkár, a ki iránt mindannyian bizalommal viseltetnek, legyen szives lemenni a Székelyföldre személyesen meggyőződni, hogy állanak a dolgok. Mert megvallom, a nélkül egészen tisztán látni nem tudok és legyenek meggyőződve, hogy ha tisztelt barátom visszatér, legjobb lelkiismeretem szerint fogok eljárni.

A zajos éljenzéssel fogadott beszéd után a birtokosok közül Orbán Ottó báró megköszönte a miniszter érdeklődését a székelyföldi dolgok iránt, mire a küldöttség Darányit és Mezőssyt éltetve, eltávozott.

A küldöttség azután Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszternél tisztelt, a kit Nagy György és Orbán Ottó báró üdvözöltek. Kossuth Ferenc válaszában legnagyobb örömeinek adott kifejezést, hogy maga körül láthatja a székelyeket, a kik iránt gyermekkor óta mindig a legnagyobb rokonszenvvel viseltetett és a kik abban az időben, midőn Erdély volt a magyar független államig utolsó védőbástyája, a bástyaormokon víté katonák voltak. Szívén viseli a székelyek anyagi érdekeit is és reméli, hogy tevékenysége, ha nem is a közeljövőben, de mindenesetre megtermi áldásos gyümölcsét. A küldöttség lelkesen megéljenezte a miniszter beszédét.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter dr. Balló István főgimnáziumi tanárt Csikvármegye tanfelügyelőjévé nevezte ki.

— **A csikszeredai kir. ügyészség megvizsgálása** végezt Kozma Gyula marosvásárhelyi kir. főügyész folyó hó 10-től 16-ig városunkban időzött, mely idő alatt az ügyészség utolsó évi ügymenetét beható vizsgálat alá vette s a fölött elismerő szavakban megelégedését nyilvánította.

— **Esküvők.** Ferenczy Ernő kir. törvényszéki aljegyző f. hó 29-én vezeti oltárhoz Kászónujfaluban Ujfalussy Rózsikát, Ujfalussy János és neje leányát.

— **Weiger Ferenc „Nizsel Lőrinc és Testvére”-cég** derék üzletvezetője f. hó 22-én tartotta esküvőjét Müller Juliskával.

— **Ügyészségi kinevezés.** A király dr. Knörr Ferenc brassói ügyészségi alügyészt a brassói ügyészséghez ügyészsévé nevezte ki.

— **Státusi kiküldöttek választása.** A felsziki kerület hivi képviselőletében az egyházmegyei kiküldöttek a napokban ejtették meg a választást két státusküldötti állásra. Megválasztottak Gecző Béla kir. törvényszéki bíró és Csedő István ügyvéd.

— **Halálozás.** Egy szelid, becsületes derék asszonynyal ismét kevesebb van városunkban, s egy becsületes, törekvő, képzett hivatalnok és három kiskoru árvájának hulló könnyeivel ismét szaporodott a fájdalom városunkban. Köllő Istvánné szül. Nagy Ilonka hunyt el folyó hó 22-én d. u. 1 órakor, akinek földi maradványai mai nap nagy részvét mellett hantoltattott el a csikszeredai köztemetőbe.

Az isteni gondviselés jósága enyhítse a bánatos férj és az árvák pótolhatlan veszteségét.

— **Öt és fél milliós erdő-vétel.** Mai nap, június hó 24-én délelőtt került árverés alá a hirhede vált Uz- és Veresvizi vármegyei erdőség. Vevő: Steinherz B. budapesti fakeskedő-cég, aki 5.397.653 korona: az az ötmillió háromszáz kilencvenhét ezer hatszáz ötvenhárom koronát ígért.

E szerint a vármegyének a mult árverési vételáron felül, több mint két és fél millió korona ígértetett. Tehát a megsemmisítés nagy eredménynyel járt, s kár volt azért a sok heccért és gyanúsításért, a mik hónapokon keresztül izgalomban tartották a vármegye lakosságát, s teljesen igazá lett azoknak, a kik Steinherzet ajánlották.

— **Törvényjavaslat a tagosításról.** Günther Antal igazságügyminiszter a képviselőház mult ülésében törvényjavaslatot terjesztett elő, a mely az erdélyi birtokrendező, arányosító és tagosító törvényeket módosítva és kiegészítve hivatva lesz arra, hogy a hiányos törvények leple alatt eddig üzött visszaéléseknek véget vessen.

A javaslat megokolása ismerteti a visszaéléseket, a melyeket különösen a parasztbirtokosok rovására elkövettek s ebből kiindulva okolja meg a javaslat új intézkedéseit. Mindenekelőtt a megengedhetőséget kellett új alapra helyezni, hogy a rosszhiszemű tagosító kérelmek, a könnyelmű és megokolatlan tagosítások elkerülhetők legyenek. A földművelésügyi miniszternek a tagosítás célszerűsége és hasznossága szempontjából közölt határozata a javaslat szerint előfeltétele a tagosító kérelem tárgyalásának. — Ez a határozat, mely szakértő-bizottság véleménye alapján keletkezik, meg fogja nyugtatni azokat, a kik a tagosítást ellenzik. A gazdasági érdekek és a tagosítás célszerű keresztülvitele nagy biztosítékot nyer abban, hogy a bíróság a szakértők elnökét mindig a földművelésügyi miniszter által kijelölt, — kellő szakértelemmel bíró, páratlan és nem érdekelt egyének sorából fogja kinevezni. A szakértők fölösleges nagy számát leszállítják, a mi jelentékeny költségmegtakarítást fog eredményezni. A birtokrendező mérnöki kar nivójának emeléséről is fog gondoskodás történni. A kolozsvári mérnökvizsgálóbizottság hatáskörén történik majd célszerű változtatás, a melyet azonban rendelettel fog az igazságügyminiszter szabályozni. Az okleveles és nagyobb képzettséggel bíró műszaki erők bevonása érdekében a birtokrendező mérnöki vizsgálat terhes előfeltételei célszerűen változni fognak. A javaslat egyik legfontosabb intézkedése az, a mely elrendeli, hogy a tagosítás összes költségeit a kincstár előlegezze. Mint az erdélyi birtokrendezés menetére és megnyugtató végrehajtására nézve nagyfontosságú tényt fölhozza még a megokolás az igazságügyi kormányzat részéről folyamatba tett telekkönyvi általános helyesbítési eljárást, a mely a törvényhozás hozzájárulásával rendkívüli eszközökkel indítatott meg az erdélyi részekben.

— **Papválasztás.** A Szent Péter egyházközségben e hó 17-én történt meg a papválasztás. A választó gyűlésen, amelyet Rancz János főesperes helyettes nyitott meg, mintegy 300-an jelentek meg. — Elnök kijelentette, hogy a pályázók közül akár egyhangulag, akár szavazással választanak hármat, akik közül majd püspök ur ő nagyméltósága fog egyet ez állásra kinevezni. Erre előlépett az egyik választó és az összes hívek nevében elmondta, hogy első helyen Bálint Lajos csikcsatószegei plébánost, második helyen Kovács András helybeli segédlelkészt, harmadik helyen pedig Kádár Máttyás véckei plébánost választják meg, de egyuttal kéri a püspök urat,

hogyan az első helyen megválasztott Bálint Lajost nevezze ki. Ily értelemben szerkesztették meg a jegyzőkönyvet is. Biztosra vehető, hogy a kinevezés így értelemben fog történni.

— **Halálkozás.** Nagy Jakab kir. törvényszéki írnok 1907. évi június hó 20-án elhunyt.

— **Alapítványi helyek a gazdasági akadémián.** A kolozsvári m. kir. gazdasági akadémia igazgatósága az 1907—1908. tanévben betöltendő 5 állami alapítványi ösztöndíjas (ingyenes) helyre hirdet pályázatot. Ezek a helyek az akadémiába belépő 1-ső éves hallgatóknak vannak fenntartva és azokat az alapítvány értelmében kizárólag csak az erdélyi megyékben (a tulajdonképeni erdélyi megyékben és a volt „kapcsolt részekben”, azaz a volt Krasznai-Középszolnok- és Zarándmegyékben és Kővárvidéken) született, iskolai tanulmányaikat jó sikerrel végzett, vagyontalan ifjak nyerhetik el. Az ösztöndíj áll: teljes élelmi ellátásból és lakásból az akadémiai konviktusban, fűtessel és világítással, ágyneművel és ezek mosatásával és betegség esetén ingyenes gyógykezeléssel.

— **Új gyorsvonat Erdélyben.** A Székelykocsárd és Marosvásárhely között közlekedő vicinális vasutat, a kereskedelemügyi miniszterium elsőrangú fővonallá egészíti ki, melyen ezentul gyorsvonatok is fognak közlekedni. Mint most az üzletvezetőség köréből értesülünk, a munkálatokhoz már hozzákezdtek. Az állomásokat kiegészítik és újja építik. Az építkezéseket még a nyár folyamán befejezik s már a téli menetrendbe beillesztik a gyorsvonat közlekedését.

— **Ezüst prémnyultenyésztés a Székelyföldön.** Koós Mihály dr. a székelyföldi kirendeltség országos hírű vezetője, alig, hogy meghonosította a Székelyföldön a sok tejet adó szimenthali és berni teheneket, a yorkshire és erkshire kitűnő fajtájú sertéseket már is egy új és kitűnő állattenyésztési fővelmi forrást akar a székelységnek nyújtani akkor, midőn az egész Európában annyira felkarolt házinyultenyésztést a Székelyföldön is meghonosítani óhajta. Mint értesülünk tenyésztési kísérletezésekre Székelyföld különböző vidékein — a faj házi nyulak legszebb, legedzettebb, legjobban keresett és így legkönnyebben értékesíthető fajtájából — az ezüst prémnyulakból több törzset fog kiosztani. Az ezüst prémnyul Délázsából származik, snlya 3—4 kiló, testalkata nyulánk és elegáns, a házi nyulak arisztokratájának szokták nevezni, szőrméjét a cincillo és a szibériai ezüstróka prémnek utánzására használják s így nagyon is keresik a szűcsök. Európa nyugati államai óriási összegeket vesznek be az ezüst nyulak prémjeiért. A szőrmén kívül kitűnő húst is ad az e fajta, mely jóízű hús fölötte áll a csirke, pulyka és borjú húsán, idővel minden uriasztalon is helyet fog foglalni, mert nemcsak izes, de igen könnyen emészthető s így tápláló is. Egy törzs (egy him és két nőstény) rendszeres tenyésztés és kezelés mellett egy esztendőben 60—90 aprót ad, mert az anya évente 5—6-szor ellik s mindenkör 5—9 fiat vet.

CSARNOK.

K e t t e n.

(Folytatás és vége.)

Az erdő ritkulni kezdett, elsőben kicsin kunyhók, azután nagyobb majorok tűnedeztek elénk. Mindenfelé aludtak még, mert éjjel felé járt az idő. Már az én vidékemen jártunk, ezek már előttem voltak ismerős és kedves helyek. Behunyt szemmel tudtam az ut minden zegét-zugát. Mutogattam, megneveztem őket neked; megmondtam, hogy melyik majorból való az a fákószőrű kutya, mely amonnan messziről felénk ugat. Lovamat vágatásra ösztökél-

tem, csakhamar elénk tűnt a templom, a község magtára és a paplak, melynek udvarán keresztül lecsuszamodtunk a tó jegére.

Onnan aztán tova hajtottuk a tó sima jegén a tulsó partra közös otthonunk felé.

— Látod-e amott, amott van, a hol az a nagy rés van az erdőben a szemhatáron, bár a házak még nem látszanak. Ezen a tavon vitorláztunk együtt az első nyáron... azóta annyit álmodoztam, annyi reményt szőttem erről az édes máról... tudod-e, hogy egy egészen új, csinos vitorlás csónakom van... Miért vagy olyan hallgatag? Mondd, mit gondolsz mostan?

— Azt gondolom, hogy olyan boldog vagyok, a milyen csak lehetek...

— És én! milyen boldog voltam én is, és bizonyos arról, hogy mindig az leszek. És te még hozzá tetted!

— Milyen kedves ez a tavacska, milyen szép lehet itt nyáron! Milyen jó lesz itt élni!

— Ablakaid éppen a tóra nyílnak, látod onnan, a meddig a szemed ellát, az egész vidéket.

Már megkülönböztettük a part nagy fenyőfáit, a halász-kunyhót, a fürdőházat és mikor a lovam fölkapaszkodott a meredek partra, ott állott a házunk a szántóföld végében.

— Nincs világ az ablakokban?

— Nem várnak, csak reggelre mind alusznak.

És mi csak hajtunk előre a friss hóban zörejtelenül, a holdvilág halovány fényénél, mintha úgy akarnók belopni magunkat új otthonunkba, melyből nem hallszik egy mukkanás sem. Jó öreg anyám nem hallott semmit, sem a cselédség, még a Bodri sem. Lovam magától befordul a szögleten, látjuk a virágokat és a fehér csipkefüggönyöket a szögletszoba ablakában és megállunk a lépcsők előtt. Nem sietünk leszállani, várunk valamit, mintegy közös megegyezéssel. Teljes csönd vesz körül. De nekünk úgy rémlik, mintha otthonunk szelid nemtőt hallanók suhogni, zengeni a levegőben, előtünk, mögöttünk, a háztetőn és minden szögleten. És a ló csak szállingózik. A szán rudjának karikája meg-megzörren és a csengő meg-megcsöndül, mikor a ló mozgatja a fejét.

Csak hallgatjuk, hosszan egymásra nézve.

— Anna! szólok én csöndesen.

Te nem szólsz semmit, csak gyöngéd-megszorítod kezemet, behunyt szememet és rám támaszkodol.

És ez a rövid kis idő az éj csöndjében ott az udvaron, ez volt életünkben a legboldogabb, a legüdvözítőbb. Ez volt hangulatainknak legteljesebb egybeolvadása, érzelmeinknek legfinomabb pianissimója.

Éppen csak annyi ideig tartott, hogy ráértünk meghallani és fölfogni. Mert egyszerre a lovacska meggráztá kantárját, a ház népe fölébredt, az ablakokban kigyúlt a világ és mi leszálltunk a szánról.

Közgazdaság.

Jó-e a tarló-égetés?

A pünkösdi ünnepek alkalmával több község határában láttam, hogy a tarlót égetik. Egyik gazda kérdésemre azt a választ adta, hogy azért teszik ezt, mivel így a jövő évi termés tisztább lesz. Az igaz; aminek magyarázata nem nehéz, hisz a tűz a kihullott gyommagvakat megpörköli; így azok csirázó képességüket elveszítik, másrészt a keledező gyomok a nagy melegtől elszáradnak.

Azonban a gyom irtásnak ez a módja határozottan rossz, eltekintve esetleg keletkező tűz veszedelemtől, csupán gazdasági szempontból is elítélendő, mert a gyom irtásnak sokkal jobb módjai vannak.

A tarló maga is trágya; ebből lesz a humusz (fekete föld) amire a mi homo-

kos, ritka talajainknak nagy szüksége van. A tűz a talaj felületén oly vegyi változatokat csinál, a melyek a növények fejlődésére nem kedvezők, ennek részletes magyarázatával a t. olvasó közönséget nem akarom untatni, hanem utalok arra a mindenki által látott körülményre, hogy a hol egyszer tűzet rakunk, annak helye éveken keresztül kopasz áll.

A tarló tüze ugyan nem oly nagy, hogy attól a talaj ennyire megromlanék, de ez még sem tesz jót.

A gyomok irtathók közvetlenül és közvetve. Nálunk előforduló veszedelmesebb gyomok, melyek közvetlen irtásra szorulnak; az acat (csipke, vadrepce, tarack (perje).

Az acat (csipke) néha annyira elszaporodik, hogy a vetést egészen elnyomja, araláskor pedig szurósságánál fogva a legkeményebb kéz is keztlylre szorul. Ez ellen úgy védekezünk, hogy tavasszal vetésünket, különösen a zabot, árpát kiacatoljuk, ami nem áll egyébből, mint egy pálcára erősitett ásócskának a segítségével az acatot kibökjük oly mélyről, amennyire az ócska egyszere, könnyű kéznyomásra lehalad. Ezzel az acat nem jön ki egész gyökerével, mert ez igen hosszú, de ez nem is baj, mert mire az újból meg erősödhetnék, a gabona annyira fejlődik, hogy azt elnyomja. Magyarországon április, májusban az acatolás oly rendes munka, mint nálunk bármelyik más gazdasági munka, pl. a kapálás. De nem is látható Magyarországon aratáskor csipkés gabona. Ezen munkát annál is inkább ajánlom, — mert rendkívül könnyű; gyermekek is jól tudják végezni és elég szapor. Egy közepes gazda, ha családtagjaival neki áll, 2, 3 nap alatt összes gabonáit kiacatolhatja. Ezzel egyidejűleg egyéb gyomok, pl. a konkoly is pusztítható.

Vadrepce, mihelyt virágozni kezd, azonnal gyökerestől ki kell tépni; irtása ez uton sikerrel szokott járni. Ha magot kötött, akkor már késő a kitépése, mert könnyen kipereg, ami a jövő évre kikel, annál is inkább, mert csirázó képességét évekig megtartja.

A vadrepce viritó sárga messziről hirdeti, hogy a gabona-félék gyom-irtásával mennyire nem szoktunk törődni.

Egyike a legveszedelmesebb gyomoknak a tarack (perje.) Évelő növény, melynek fokozza ártalmasságát az a tulajdonsága, hogy föld alatti szárait hajt s ezek bütykéiből úgy gyökerek, mint föld feletti száruk képződhetnek, melyek a szaporodásuknak rendkívül gyorsaságot kölcsönöznek; ezt önmagától is megteszi a növény, fokozódik azonban a szántás, de különösen a fogasolás által, úgy annyira, hogy ha a gazda védekező keze nem állja útját, pár év alatt úgy elszaporodik, hogy a szántóföldnek parlag képet ad. A taracknak magról való szaporodása nem ilyen veszedelmes.

A tarack kis foltokban szokott megjeleneni, melyeket, ha nyomban a gyökerektől megtisztítunk, kevés fáradsággal eljéhetjük az elgyomosodásnak; a gyökerek irtását pedig aképen hajtjuk végre, hogy ezeken a foltokon a szántás után, de a boronálás előtt minden legkisebb gyökereket összeszedünk, s kosarakban, zsákokban a földről kihordjuk és megsemmisítjük. Ha az első foltok irtását elhanyagoltuk, a gyomosodás gyorsan terjed tovább, amelyre a foltok önmagukra hagyva: a tarack föld alatti szárainak terjeszkedésénél fogva képesítve vannak; elősegíti azonban maga a gazda is az elszaporodást azáltal, hogy a boronálás alkalmával a föld alatti szárait szétszaggatja és tovább hurcolja, mely száruk mindenütt, hová vitetnek, egy-egy új folt keletkezésének vetik meg az alapját.

Ha tarack által teljesen elgyomosodott földdel állunk szemben, az irtása ne-

hezebb, 3—4 évig elhúzódhatik. De egy év alatt is célt érünk, ha szántás után az eke által kifordított tarack-gyökereket jól összeszedjük, azután boronálunk és ezután másodsor is összeszedjük azokat, aminek megtörténtekor valamely kapás növényt természetünk az ily földben, aminek megmunkálása közben a még megmaradt egy-két tarack-gyökér teljesen kipusztítható.

Ha ugart tartunk és valahányszor a tarack az első szántás után kihajtott, mindannyiszor szántánk, lehetőleg száraz időben, a tarack így is kipusztul.

Földeink tulnyomó mértékben való elgyomosodását gazdálkodásunk lényeges hibájának kell tekintenünk. Földeinknek fele részét ugar, a bevetett területnek megint fele részét a gyom foglalja el; így termést összes szántóföldeinknek csak egy-egyed része hoz. Ez így sehogy sem jól van.

Baj az is, hogy egyik gazda hiába takarítja a földjét, ha a másik mellette elhanyagolja. Ezért a birtok rendezés csak e szempontból tekintve is kívánatosnak mutatkozik.

Mezőgazdálkodásunk most egy általános folyamatban van, ahol a gazdáknak akarata ellenére is az eddigi szokásoktól eltérő irányt kell követniük.

Nagy hiba lenne, ha ez új irányok követésénél a tarló-égetéshez hasonló munkálatok kapnának lábra.

A növények helyes egymásutáni termesztése, takarmány, gabona-neműek, kapások egymással való váltakozása a gyom irtásnak szintén egyik igen lényeges és ugyszólván: semmibe nem kerülő módjai. Pl. aki a földjét ily sorrendben veti be: 1-ső évben fekete borsó, 2-ik évben buza, 3-ik évben török-buza, 4-ik évben árpa, annak tarló-égetés nélkül is tiszta lesz a vetése, különösen, ha a talaj előkészítési munkálat a maga idejében megadjuk és minden egyes növény alá a nálunk nem igen gyakorolt őszi mély szántást elvégezzük.

Szöke Mihály.

Répáti víz

naponta friss töltésben kapható:

Nagy Gyulánál.

Levelezőlapok

fényképlenyomatok

nagy és szép választékban kaphatók:

Szoboda Miklós kereskedésébe

Répáti gyógycsafanyufliz

naponta friss töltésben kapható Niszel

Lőrinc és Testvére kereskedésében

Csikszeredán.

Jó családból való 2—3 gimnáziumot végzett fiú tanulóknak fölvételük **Pototzky Pál** női és férfi divatüzletében **C s i k s z e r e d á b a n.**

GROOM BENZIN motoraink

és cséplőlocomobiljaink **csodákat** mivelnek! Csak mi adunk 3 évi jótállást. Ha Budapestre jön, nézzé meg.

Malom és villamvilágításu berendezések, szivógázmotorok, részletfizetés.

Arjegyzéket **ingyen** küld: Zamborszky és Társai szabadalmazott önműködő motor favágó gépgyár b. t. Budapest, V. Vicszinház-utca 3. sz.

HÖLGYEK RÉSZÉRE NÉLKÜLÖZHETLEN LEGJOBB SZÉPÍTŐSZER A Földes-féle

Páratlan és csodás hatású! **MARGIT Grême** Óvakodjunk az utánzásoktól!

Har nap alatt biztosan eltávolít szeplőt, májfoltot, pattanást, bőrártást, (Mitteser) és minden más borbajt. Kisimítja a ráncokat és az arcot fehérré, símává varázsolja, üdít és fiatalít. Ara: kis tégel 1 korona, nagy 2 korona.

KIVÁLÓ TOILETT-CIKKEK: Margit-hőlgypor (3 színben) 1.20 kor., Margit-szappan 70 fill., Margit-fogpép 1 kor., Margit-arcvíz 1 korona.

Kapható minden gyógyszerárban, drogeriában és illatszerekkereskedésben. Postán utatvételre vagy a pénz előzetes beküldése mellett utánküldi a készítő:

FÖLDES KELEMEN gyógyszerész ARAD.

Raktár: Helyt Gözsy Árpádnál. Gy.-Sztmiklóson Vákár Fivéreknel.

FISCHER ÉS TÁRSA NAGYENYED Alsó-Fehér megye.

100 KAT. HOLO.

A legjobb gyümölcsfák. Kiszáradt szőlővesszők.

80.000 Gyümölcsfa oltvány 1 millió gyümölcsfa oltvány 1 millió szőlővessző tiszta. Szőlőfák, szőlővesszők, Rozsok, Boglygyümölcsök stb.

80.000 szőlővessző. Európai és amerikai sima és gyöberező szőlővesszők stb. Árjegyzék és művelési utasítás ingyen.

EGYESÜLT FA- és SZŐLŐÜLTETÉSKÖZVETŐK FISCHER ÉS TÁRSA, és AMBROSI M.

Egy jó családból való fiu **tanulónak** fölvetetik e lap kiadó-hivatalába.

Az amerikai **Porcellán Puder** csak akkor valódi, ha az Amerikai Porcellán Puder Részvénytársaság hivatalos védjegye rajta van. Ugy mindennemű amerikai kozmetikai cikkek, mint amerikai arc Habcrém ára 4 korona. Urhölgyek szappan 1 korona 50 fillér. A puder eredeti csomagolásban 5 és 3 koronás dobozban van forgalomban. Mintakövet ára 30 fillér, melyen a Chicágó is olvasható, az nem valódi. Mindennemű kül- és belföldi illatszerek kapkátok **FEKETE VILMOS** illatszertárában Csikszerezében.

Szives figyelmét felhívom a helyi és vidéki n. é. közönségnek 8 év óta Csikszerezében fenálló **könyvkötészetemre** hol minden e szakmába vágó munkák kellő szakértelemmel végeztetnek. Szép munka, tartós és jutányos árak. Szives pártfogást kéri alázatos tisztelettel **Szemerjay Ferencz,** könyvkötő-mester.

HESZ-féle mérlegek

ipari, gazdasági használatra, mint: szerker-, marüa-, raktárszázados, lizedes- és tolösúlymérlegek. -- Elismerül kitünö elsőrendü gyártmány, mely valamennyi megküldetett kiállításán legmagasabb díjban részesített **HESZ VIKTOR** I. Erd. hidmérleggyára Nagyszeben Árlapok ingyen és díjmentesen küld.

Tisztviselői kölcsönt engedélyez 10—15, 20 évi törlesztés, fizetés letiltási kötvény depozitálása mellett, állami, megyei, posta vasuti tisztviselőknél. **Személy kölcsönt** 2 kezes mellett. Bármely hitelügyre felvilágosítást nyújt. Általános Hitelforgalmi vállalat, Nagyváradi Szent János-utca 1. c.

Gurahonczai Portland Cement és földélcserép, nyergesujfalusi Román Cement határtalan tartósságu, **legolcsóbb áron kapható** nagy és kis mennyiségben az egyesült Cementgyárak bizományi raktárába, Csikszerezében **Wender Dávidnál.** Raktár és iroda: Rákóczi-utca, (a nagy dohánytözsdevel szembe.)

FÉNYKÉPÉSZETI MÜTEREM!

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy a mai modern kornak megfelelő és kényelmesen berendezett teljesen új

Fényképészeti és Festészeti Műtermet

nyitottam Potoczky Pál kereskedő ur udvarán, (Nagy Gyula kereskedő ur átellenében.) Műtermemben az itt eddig nem készített legművészebb kivitelü képek készülnek, ugymint: fényes, platinált többféle szines, továbbá selyem és bársonyra szintén többféle színben. Porcellánra stb. és a már meglevő legkisebb régi képekről életnagyságig bromézüst és olajban nagyitok.

Gyulai Ferenc fényképész Csikszerezében.

Felvételek borult időben és ünnepnapokon is eszközöltetnek reggel 9 órától délután 6 óráig. És mindezt oly művészi kivitelben, hogy a legmagasabb műértő igényeknek is megfelel. — Kívánatra vidékre is kirándulok. — Kereskedők részére tájkepes levelezőlapokat szállítok és hozzá felvételeket is eszközölök.

Legnagyobb divatos ruhakelme raktár!

JAKAB JÓZSEF POLGÁRI ÉS EGYENRUHA KÉSZÍTŐ, CSIKSZEREDA (Fötér).

Van szerencsém tisztelettel tudomására hozni a nagyérdemű közönségnek, hogy **FÉRFISZABÓ ÜZLETEMBEN** A LEGJOBB DIVATOS HAZAI GYÁRTMÁNYU gypaju és kamgarn SZÖVETEKBŐL NAGY RAKTÁRT TARTOK melyekből a legcsinosabb kivitelben öltönyöket olcsó árak mellett készítek. — Nemkülönbén nagy raktárt tartok még mindentéle egyenruházati szövetekből is; elvállalok katonai, vasuti s egyéb egyenruhák a legrovidebbidő alatt elkészítését

Ajánlom továbbá a nálam raktáron levő és **nagy kelendőségnek** örvendő karikahajós patent **SINGER-FÉLE VARRÓGÉPEKET** gyári áron, három évi jótállás mellett, havi részletfizetésre.

Ugyszintén nálam olcsón beszerezhetők a géphez szükséges mindenféle kellékek. u. m. szijjak, olajozók, csavarhuzók, hajók stb. Becses pártfogást kérve, vagyok **kiváló tisztelettel Jakab József.**

Legnagyobb divatos ruhakelme raktár!

Szolid árak és pontos kiszolgálás!

Szabott árak, tartós és elegáns ruhák!